

KÖNYVTÁRI HÍRLAP

2026. június

Kiemelt témánk:

- Növénytermesztés, a mezőgazdaság átalakulása
- Labdarúgó-világbajnokság (június 11. – július 19.)

Szakkikkek szemléje tudományos publikációkból

Okostelefon a nigériai falvakban: a mezőgazdasági intenzitásra gyakorolt hatások

Kouandou, A.–Laajimi, R.: Smartphone in the villages: impacts on agricultural intensification in Nigeria. In: Agricultural and Resource Economics Review, Volume 55 Issue 1, 2025.

A nigériai mezőgazdaság digitalizációjának egy sajátos aspektusát vizsgálják a szerzők: országos háztartási adatfelvétel alapján elemzik, hogy az okostelefon-használat miként befolyásolja a modern mezőgazdasági technológiák alkalmazását. Az eredmények szerint az okostelefonnal rendelkező gazdák nagyobb eséllyel használnak műtrágyát, növényvédő szereket, korszerű megoldásokat. A digitális eszközök csökkenthetik az információhiányt és javíthatják a termelékenységet a vidéki térségekben.

Talajkímélő mezőgazdaság: út a bolygó eltartóképességének határaihoz való visszatéréshez

Rockström J.–Kassam A.–Friedrich T. et al. Conservation agriculture: helping to return to within planetary boundaries. Global Sustainability. 2026;9:e11.

A tanulmány a talajmegújító mezőgazdaság, az úgynevezett Conservation Agriculture (CA) szerepét vizsgálja a fenntarthatósági válság kezelésében. A szerzők szerint a hagyományos, intenzív talajművelés jelentős szerepet játszik a talajromlásban, a biodiverzitás csökkenésében és a klímaváltozásban. A cikk három kulcselemet mutat be: a szántás minimalizálását, az állandó talajtakarást és a változatos vetésciklust. A kutatás szerint a kímélő talajművelés javíthatja a talaj vízmegtartását, csökkentheti az eróziót és mérsékelheti a mezőgazdaság környezeti terhelését, hozzájárulva a klímacélok eléréséhez.

A versenyképesség növelése kiegyensúlyozatlan csoportokkal: a 48 csapatos FIFA-világbajnokság példája

Csató, László; Gyimesi, András: Increasing competitiveness by imbalanced groups: The example of the 48-team FIFA World Cup. In: European Journal of Operational Research, Elsevier, vol. 332(3), p. 868–879.

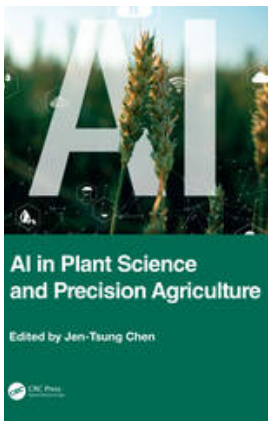
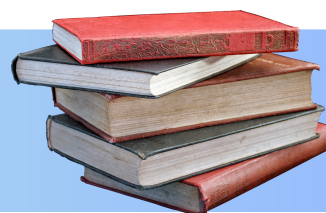
A tanulmány a tét nélküli mérkőzéseket vizsgálja, és egy új, várható kimenetelen alapuló rangsorolási rendszert javasol a 2026-os FIFA VB-re. A Monte Carlo-szimulációk szerint ez kevesebb tét nélküli meccset, nagyobb bizonytalanságot és kevesebb mérkőzést eredményez, így izgalmasabbá és versenyképesebbé teszi a tornát.

Teaültetvények társültetése szelént felhalmozó repce lombtrágyaként való alkalmazásával

Chen, Dan [et al.]: Intercropping tea plants with selenium-accumulating rapeseed via foliar selenium application: A cultivation practice for promoting tea plant growth and tea quality. In: Industrial Crops and Products, Vol. 245 (2026), p. 1–14.

A kutatás egy környezetbarát, szelénalapú termesztési rendszert dolgozott ki, amely a repce zöldtrágyázására és a levélre permetezett szelénre épül, amelynek hatására javul a tea növekedése és minősége, nő a klorofill- és aminosavtartalma, csökken a káros katechinek mennyisége, valamint kedvezőbbé válik a talaj tápanyagkörforgása.

Szakkönyvajánló: új kiadványok a nemzetközi könyvpiacról

Chen, Jen-Tsung: AI in Plant Science and Precision Agriculture
CRC Press, 2026. 408 p.

A könyv összefoglalja a mesterséges intelligencia (AI) technológiáinak fejlődését, különös tekintettel a növénykutatásban való alkalmazásukra. A kötet részletesen tárgyalja az AI-alapú okos-mezőgazdaságot, a gyorsított nemesítést (speed breeding), valamint az AI alkalmazásával kapcsolatos etikai kérdéseket is. Továbbá bemutatja az omika-alapú növénytudományokban használt digitális technológiákat, az intelligens gazdálkodási gyakorlatokat, valamint az AI-eszközök szerepét a növénybetegségek felismerésében és osztályozásában.

Wernicke, Luciano: 501 World Cup Moments: stars, teams, goals and curiosities from football's greatest show on Earth

Pitch Publishing, 2026. 224 p.

A 501 World Cup Moments a labdarúgás legjelentősebb tornájának gazdag történetén vezet végig. A kötet a világbajnokság legemlékezetesebb epizódjaiból nyújt átfogó válogatást, hősökkel és antihősökkel, diadalokkal és botrányokkal, felejthetetlen pillanatokkal és különös történetekkel. Megidézi annak a csatárnak az esetét, aki szívrohamot kapva sem hagyta el a pályát, a mérkőzés közben a játéktérre berohanó kutyát, azt a győztes válogatottat, amely a trófea nélkül tett tiszteletkört és még sok más... A könyv a legendás mérkőzések, korszakos gólok, rendkívüli anekdoták, statisztikák, idézetek és rekordok gazdag tárháza, amely az első, 1930. FIFA World Cup világbajnokságtól egészen a 2022. FIFA World Cup tornáig ível.

Júniusi programkínálatunkból

Felhőelődök című informatikatörténeti kamarakiállításunk még ebben a hónapban megtekinthető a könyvtárban!
Folytatódik júniusban is az **Írók-Sorsok-Szerelmek** című online Madách Színház filmsorozat.

KÖNYVTÁRI HÍRLAP

2026. június

Kiemelt témánk:

- Növénytermesztés, a mezőgazdaság átalakulása
- Labdarúgó-világbajnokság (június 11. - július 19.)

Szakkönyvajánló: új kiadványok a nemzetközi könyvpiacról

Trudeau, Dan–William Moseley–Schadewald, Paul (szerk.): Gleanings from the Field: food security, resilience, and experiential learning

Lever press, 2025. 348 p.

A szakkönyv az élelmezésbiztonságot helyezi fókuszba, de nem pusztán ellátási kérdésként, hanem összetett társadalmi, gazdasági és oktatási kihívásként. A növénytermesztés helyi gyakorlatai edukációs jelleggel jelennek meg a műben, melynek tanulmányai a tapasztalati tanulás szerepét hangsúlyozzák. Kulcskérdés a kötetben, hogy miként érthetik meg a diákok a „makacs problémák” (wicked problems) természetét, például közösségi kertek, farmok, városi élelmiszertermelési programok révén. A tanulmányok az élelmiszerhez való hozzáférést a reziliencia, a társadalmi igazságosság és a fenntarthatóság összefüggésében tárgyalják.

Kröger, Markus: Clearcut: Political Economies of Deforestation

Cambridge University Press, 2025. 328 p.

A kötet többek között a növénytermesztő monokultúrák egy „mellékhatására” hívja fel a figyelmet, bár fókuszában az erdőirtás áll, melyet a regionálisan domináns politikai-gazdasági rendszerek felől értelmez. Az Amazonas kapcsán a szerző bemutatja, hogy a szója- és kukoricatermesztés a legelők helyére léphet, a további mezőgazdasági tevékenységet mélyebbre tolva az erdőbe. A brazíliai szarvasmarha-tenyésztés és földszerzés, az amazóniai aranybányászat, a finnországi papír- és cellulózipar tartozik a kötet példái közé. Erőssége, hogy az erdőpusztulást nem elszigetelt környezeti gondként, hanem földhasználati, erőforrás-gazdálkodási és globális kereskedelmi folyamatok részeként tárgyalja.

Szakkönyvajánló: új kiadványok a nemzetközi könyvpiacról

Mesterséges éjszakai világítás a szántóföldeken: új megközelítés a terméshozam fokozására

Tonello, G.–Schneider, J. R.–Chiomento, J. L. et al. (2025): *Unlocking the potential of artificial nighttime lighting in agricultural fields: a novel approach to enhancing crop productivity. In: The Journal of Agricultural Science, Volume 163, Issue 5, October 2025, pp. 481–492.*

A tanulmány az éjszakai mesterséges fénykiegészítés növénytermesztésben betöltött lehetséges szerepét vizsgálja, különös tekintettel annak élettani és termelékenységi hatásaira. Emellett elemzi a technológia gyakorlati alkalmazhatóságát, beleértve az energiaigényt, a környezeti hatásokat és a gazdasági fenntarthatóságot.

A precíziós növénytermesztés gazdasági vonatkozásai: szisztematikus szakirodalmi áttekintés

Kovács Evelin-Szöllösi László: *Economic Aspects of Precision Crop Production: A Systematic Literature Review. In: Agriculture (Vol. 16, Issue 7), Publisher: MDPI AG*

A cikk bemutatja, hogy a precíziós gazdálkodás alkalmazásával a termelők átlagosan 8–20%-kal csökkenthetik az alapanyag-felhasználást, miközben a hozamok növelésére is lehetőség nyílik. A technológia előnye, hogy segít a talaj adottságaihoz és különbségeihez igazítani a művelést. Ugyanakkor a magas beruházási költségek és az összetett rendszerek miatt ez a megoldás főként a nagyobb, legalább 100–200 hektáros gazdaságok számára bizonyul igazán megtérülőnek.

A tömegrendezvények rávilágítanak a kanadai egészségügyi ellátórendszer komoly kapacitásproblémáira

Catherine Varner: *Mass gathering events underscore serious vulnerabilities in health care capacity in Canada*

In: *CMAJ January 19, 2026 198 (2) E51-E52*
A 2026-os labdarúgó-világbajnokság jelentős terhelést ró majd a mérkőzéseknek otthont adó kanadai városok egészségügyi ellátórendszerére. Bár a hatóságok megelőző intézkedésekkel és különböző szimulációs gyakorlatokkal készülnek az eseményre, az egészségügyi munkaerőhiány és a költségvetési korlátok miatt a rendszer jelenleg nem rendelkezik elegendő rugalmassággal a hirtelen megnövekedő betegforgalom kezelésére. A szerző hangsúlyozza, hogy az ellátásbiztonság megteremtése sürgető nemzeti feladat, amelyhez az egészségügyi kapacitások – különösen az ágyszámok és a személyi állomány – tartós, strukturális bővítése szükséges.

Vízhiány: a fenntartható fejlődés és a mezőgazdasági termelés globális gátja

Biswas, A.–Sarkar, S.–Das, S. et al. (2025): *Water scarcity: A global hindrance to sustainable development and agricultural production – A critical review of the impacts and adaptation strategies. In: Cambridge Prisms: Water, Volume 3, 2025, e4*

A tanulmány a mezőgazdasági vízhiány hatásait vizsgálja az éghajlatváltozás, a népeśsnövekedés és az erőforrás-túlhasználat összefüggésében, valamint fenntartható vízgazdálkodási és alkalmazkodási megoldásokat mutat be globális és indiai példákon keresztül.

Programjainkból + Adatbázis tesztidőszak

